

НАШИТЕ ДЕЦА(НЕ) СЕ НАШИ ДЕЦА

Колку можете да го прифатите фактот дека „Вашиите деца не се ваши деца, тие се синови и ќерки на животот по кој чезнеат, тие доаѓаат преку Вас, но не од Вас, иако се со Вас, сепак не ви припаѓаат. Можете да им ја дадете својата љубов, но не и своите мисли, бидејќи тие имаат свои мисли“

Многу често си го поставуваме прашањето дали претеруваме грижејќи се за нашите деца? Колку ги учиме да бидат самостојни или несвесно ги правиме да се зависни од нас? Можете ли да се фатите како им ги врзувате врвките на патиките, или како им носите чаша сок, како им го носите ранецот од училиште, им ги раскренувате книгите растурени на масата, или им пишувате писмена тема, домашна работа и многу други ситни работи. Верувам листата би била долга кога би седнале и помислиле што се правите за вашето дете. Сега пробајте да напишете барем 10 работи што Ви е ги правите за вашето дете, а тоа е способно само да ги направи... без разлика колку години тоа има.

Што постигнувте со ваквиот однос, сакате да му олесните и жал ви е да не се мачи, или пак го задоволуваме нашето родителско его, а од друга страна се чудиме како нашите деца не се самостојни, како се неодлучни, се срамот од обични работи и се толку зависни од нас што секоја нивна одлука без наше одобрување неможе да помине.

Се прашуваме дали отидовме во крајност сакајќи да бидеме добри и грижни родители?

Многу често ја слушаме изреката „Какви сме ние такви се нашите деца“. Навлегувајќи подлабоко и не би можело да биде поинаку. Семејството е првата природна средината во кое детето се раѓа, расте и се развива. Секое семејство си има свој сопствен стил на однесување, што се разликува од друго семејство. Секој член од семејството е своја индивидуа со свои карактеристики и особини, но тоа е и единствен систем во кое се остваруваат многу сложени односи и комуникација. Според тоа развојот на личноста на едно дете (или неговото СЕЛФ) ќе зависи од повеќе фактори. Ќе зависи од структурата на семејството, културниот кодекс, религиска припадност, развојната фаза на детето и неговите начини на контактирање, неговото искуство кое опфаќа, емоции, перцепции, мотиви, разни ставови, уверувања и предрасуди на родителите и многу други фактори од поширокото семејство, баби, дедовци, тетки и сл, потоа средината во кое се развива, градинка, училиште, врсници. Зависно од фазата на развојот, средината се менува и односите со неа исто така влијаат на градење на неговата личност.

Но, да се вратиме на примарните актери во воспитувањето на детето. РОДИТЕЛИТЕ. Проблемот со зависноста на детето од родителот нормално би било со текот на растењето да се намалува и постепено грижата кон детето да премине во негова грижа за себе и своите потреби. Најголем број од родителите му го скратуваат правото на детето да ги задоволува своите потреби. Можеби родителот со тоа ги задоволува сопствените потреби да биде грижлив и добар родител или пак нешто друго. Меч со две оштрици. Во одреден период родителот станува свесен дека не е задоволен од тоа што го прави покрај сите други обврски и оддеднаш почнува да му замерува дека тоа не се грижи за ништо, станува себично и мрзливо. Амбивалентен однос. Таквиот двоен однос се одразува на детето и тоа е збунето. Тогаш пробува линија на помал отпор или почнува да манипулира со родителот. Тоа добро го познава својот родител и во секој момент знае како да го „обработи“. Сега доаѓаме до тоа кога родителот станува „жртва“ за детето. Тоа се случува кога родителот дозволува конфлуентен однос или непоставување граници на неговото дете, а со тоа и не прави ништо за да му дозволи да се оддели од него, што не значи дека не го сака, ако му овозможи да стане самостојно, да прави свој избор и да донесува сопствени одлуки, да стекне поддршка во себе, и секогаш да знае дека позади има сигурни и свесни родители кои исто така го поддржуваат во развојот. Ваквите деца не се секогаш послушни деца. Тие се борци. Па затоа во првиот момент кога ќе се побуни (особено тоа може да биде во периодот на пубертетот) настанува катастрофа во семејството. Тоа веќе не е послушното дете. Кога детето не следи и слуша, ние се чувствуваме многу пријатно, а кога детето ни се спротивставува и ни контрира, тогаш сме нервозни и незадоволни, разочарани. Тогаш незнаме како да се однесуваме, што да направиме, се обидуваме на повеќе начини, поставуваме закани и уцени, казни, и конфликтот се зголемува.

Ако ние сме свесни родители, потребно е да сме среќни што нашето дете ни се спротивставува, што се обидува да има своја волја, свој карактер, свои емоции, свое мислење. Ниту еден родител свесно не сака да го спречи растот и развојот на своето дете. Но, кога детето го присилуваме да не следи, ние се обидуваме да му наметнеме, дека „мора и треба“, а со тоа му покажуваме дека сме авторитет и дека доминираме над него, со нашето знаење, искуство, животот. Сакајќи да го заштитиме од нашите грешки, правиме се за да не ги повтори истите, да размислува како што ние сега размислуваме, со нашата зрелост. Забораваме дека нашето дете го нема тој капацитет на свесност и искуство за да не разбере и сфати за нашите добри намери и тоа прераснува во отпор и бунт, сакајќи да го вкуси животот, па дури и да го зграби. Затоа добро е да ги оставиме нашите неисполнети желби, тие се само наши и тешко можеме да им ги објасниме на децата. Со наметнување, авторитет и притисок ние не му дозволуваме раст и развој на неговата личност, туку правиме дете кое е наша копија, во изменета форма, во друго време и други услови, што некогаш стануваме свесни дека не прави нервозни. Во името на

„доброто на нашето дете“, затоа сме попустливи, неодлучни, заплашени за неговата безбедност и здравје, сакаме да е задоволно, да му оди се глатко без борба и грижи. Колку и да сакаме да го заштитиме од надворешниот свет и контактот со средината, тоа е невозможно. Да му дозволиме да згреши и истовремено да му објасниме дека постојат разни грешки и сите имаат своја цена. Да му дозволиме да учи низ обиди и грешки, да го окуси животот во сите вкусови, некогаш ќе вкуси слатко некогаш горко и луто и така тоа ќе дознае што е најдобро за него, во склад со неговите потреби и желби, мотиви и цели. Да бидеме ние лакот од кој нашите деца како живи стрели се оптегаат. Зошто тие ја сакаат стрелата која лета, но и лакот кој е стабилен и цврст.

Снежана Андреева
Психолог-психотерапевт
070 87 87 06